OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

LAUSUNTO

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
LsN Liisa Leppävirta

Maa- ja metsätalousvaliokunnalle

26.5.2025

HE 40/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta

Maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikon asiasta.

Oikeusministeriö on antanut maa- metsätalousministeriölle kaksi lausuntoa esitykseen sisältyvistä lainsäädännön muutosehdotuksista (VN/26268/2022-OM-282 ja VN/26268/2022-OM-168). Oikeusministeriö esitti lausunnoissaan keskeisenä valtiosääntöoikeudellisena huomiona tarpeen arvioida esityksessä tarkoitetun vesihuoltotoiminnan luonnetta perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuna julkisena hallintotehtävänä. Oikeusministeriö esitti lausunnoissaan lisäksi useita enemmän teknisluonteisia kommentteja. Oikeusministeriön lausuntokierroksilla esittämät kommentit on pääosin otettu huomioon hallituksen esityksen jatkovalmistelussa. Oikeusministeriö esittää kuitenkin hallituksen esityksestä vielä seuraavat huomiot.

Oikeusministeriö toteaa, että valtiosääntöoikeudellisesti esityksessä on keskeistä erityisesti arvio siitä, että esityksessä tarkoitettu vesihuoltotoiminta on tietyin rajauksin perustuslain 124 §:ssä tarkoitettua julkisen hallintotehtävän hoitamista. Vesihuoltotoiminnan luonnetta ei ole aiemmin arvioitu perustuslain 124 §:n kannalta.

Perustuslakivaliokunnan mukaan oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten toteutumisen varmistaminen perustuslain 124 §:n tarkoittamassa merkityksessä edellyttää, että asian käsittelyssä noudatetaan hallinnon yleislakeja ja että asioita käsittelevät toimivat virkavastuulla (esim. PeVL 3/2009 vp, s. 4/II ja PeVL 20/2006 vp, s. 2). Rikosoikeudellisen virkavastuun soveltaminen edellyttää nimenomaista laintasoista säännöstä (esim. PeVL 15/2019 vp, s. 4). Oikeusministeriö toteaa tältä osin, että esityksessä esitetään rikosoikeudellisen virkavastuun rajaamista siten, että se ei koske asiakasomisteisia vesihuolto-osuuskuntia. Kyseessä on uudenlainen arviointitilanne, jossa rajataan rikosoikeudellisen virkavastuun soveltumista julkisen hallintotehtävän hoitamisessa. Esitys on lähetetty perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Perustuslakivaliokunta arvioinee lausunnossaan esitetyn sääntelyn suhdetta perustuslain 124 §:ssä säädettyihin edellytyksiin.

Lakiehdotuksen 15 a §:ssä säädettäisiin vesihuoltolaitoksen varautumisesta. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vesihuoltolaitoksen varautumissuunnitelma salassa pidettäväksi. Samassa momentissa säädetään vesihuoltolaitokselle velvollisuus toimittaa suunnitelma valvontaviranomaisille, pelastusviranomaisille ja pyynnöstä kunnalle.

Postiosoite Postadress	Käyntiosoite Besöksadress	Puhelin Telefon	Faksi Fax	S-posti, internet E-post, internet
Oikeusministeriö PL 25 FI-00023 Valtioneuvosto Finland	Meritullinkatu 10 00170 Helsinki Finland	0295 16001 Internat. +358 295 16001	09 160 67730 Internat. +358 9 160 67730	kirjaamo.om@gov.fi www.oikeusministerio.fi www.justitieministeriet.fi

Oikeusministeriö esittää, että momentin viimeiseen virkkeeseen lisättäisiin selkeyden vuoksi maininta ”salassapitosäännösten estämättä”, jotta olisi selvää, että suunnitelma voidaan toimittaa viranomaiselle, vaikka se onkin säädetty esityksessä salassa pidettäväksi.

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota ehdotetun 8 §:n 3 momenttiin, jossa säädettäisiin toiminta-aluepäätöksestä tiedottamisesta julkisella kuulutuksella. Oikeusministeriö toteaa, että hallintolain 10 luvussa säädetään tiedottamisen sijaan tiedoksiannosta. Oikeusministeriön käsityksen mukaan käsillä olevassa säännöksessä on tarkoitettu nimenomaan toiminta-aluepäätöksen tiedoksi antamista, jolloin momentin sanamuodon voisi muuttaa siten, että tiedottamisen sijaan säädettäisiin tiedoksi antamisesta seuraavasti: ”Toiminta-aluepäätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella”.